

VUOSIKERTOMUS 2011

Tiivistelmä (FI)

eiopa

EUROPEAN INSURANCE
AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY

Tiivistelmä

Tiivistelmä

Euroopanvakuutus-jälisäeläkeviranomaisen EVLEV toiminta Euroopan valvontaviranomaisena käynnistyi vuonna 2011. Ensimmäisenä toimintavuotenaan EVLEV keskittyi seuraaviin alueisiin:

1. Solvenssi II
2. Ammatilliset lisäeläkkeet
3. Kuluttajansuoja rahoitusinnovoinnin yhteydessä
4. Valvontakollegiot sekä rajat ylittävä kriisinhallinta ja -ratkaisu
5. Rahoitusvakaus

Tiivistelmä

1. Solvenssi II

EVLEV paneutui vuonna 2011 laatimaan Solvenssi II -direktiivin täytäntöönpanoa varten lopullista sääntelytoimien kokonaisuutta eli standardi- ja ohjeluonnoksia.

EVLEVin keskeisiä saavutuksia vuonna 2011 oli viidettä kvantitatiivista vaikutustutkimusta (QIS5) koskeva kertomus, jossa tehtiin lyhyesti selkoa Solvenssi II -säännöstöä varten laadittavien yksityiskohtaisten täytäntöönpanotoimien mahdollisista vaikutuksista. QIS5 on ollut finanssialan tähän mennessä suurisuuntaisin ja laajin vaikutustutkimus, jossa on ollut välittömästi mukana yli 2 500 finanssialan yritystä ja yhteisöä sekä 100 finanssivalvojaa jäsenvaltioista ja EVLEVistä, ja yhteistyötä tehtiin lähes koko vuoden.

Vuonna 2011 EVLEV käynnisti virallisia julkisia kuulemisia kahdella osa-alueella, joilla varhaisen vaiheen keskustelut toimialan kanssa ovat erityisen tärkeitä, samoin kuin alan valmistautuminen. Kuulemisissa oli kyse raportointia ja tietojen julkistamista koskevien standardien ja ohjeiden luonnoksista sekä yrityksen riski- ja vakavaraisuusarvioista annettavista ohjeista.

EVLEV antoi vuoden 2011 lopulla Euroopan komissiolle lisälausunnon vahinkovakuutusriskimoduulin kalibroinnista. Katastrofiriskien osalta EVLEV esitti lopullisen suosituksensa täytäntöönpanotoimista, jotka kohdistuvat moniin vielä jäljellä oleviin, vahinkovakuutukseen ja sairausvakuutukseen liittyviä katastrofiriskejä koskeviin seikkoihin.

Useiden työryhmien saatua työnsä päätökseen vuonna 2011 julkaistiin seuraavat raportit: "Calibration of the Premium and Reserve Risk Factors in the Standard Formula of Solvency II" (vakuutusmaksu- ja varausriskitekijöiden kalibrointi Solvenssi II:n standardikaavassa) ja "Report of the Task Force on Expected Profits arising from Future Premiums" (myöhempien vakuutusmaksujen luomia tuotto-odotuksia käsittelevän työryhmän raportti).

On vielä todettava, että vakuutus- ja jälleenvakuutusalan osallisryhmän perustamisen jälkeen EVLEV on voinut hyödyntää sen jäsenten asiantuntemusta sekä näkemysten ja kiinnostuksenaiheiden laajaa kirjoa ja ottanut jäsenet aktiivisesti mukaan pohtimaan monia Solvenssi II -direktiivin keskeisiä kysymyksiä.

2. Ammatilliset lisäeläkkeet

Ammatillisten lisäeläkkeiden alalla EVLEVin keskeisenä tehtävänä vuonna 2011 oli vastata Euroopan komission lausuntopyyntöön, joka koski ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta annetun direktiivin 2003/41/EY (IORP-direktiivin) uudelleentarkastelua.

Pyydetyn lausunnon valmistelutyö jaettiin neljälle rinnakkain työskentelevälle alatyöryhmälle, jotka kaikki toimivat Euroopan vakuutus- ja lisäeläkekomitean OPC:n alaisuudessa.

Vuonna 2011 EVLEV sai myös valmiiksi useita selvitysten pohjalta laadittuja kertomuksia, joiden aiheina olivat raportointivaatimukset, maksuperusteiseen järjestelmään liittyvät riskit ja ennen järjestelmään liittymistä annettavat tiedot. Selvitysten tarkoituksena oli tuottaa yleistä teknistä taustatietoa lausuntopyyntöön vastaamisen tueksi. Vuoden 2011 aikana EVLEV järjesti lausuntoluonnoksestaan kaksi julkista kuulemistä, joista ensimmäinen (8.7.-15.8.2011) koski lausuntoluonnoksen tiettyjä osia ja toinen (25.10.2011-2.1.2012) koko lausuntoluonnosta.

Lisäksi EVLEV toimitti vuonna 2011 Euroopan järjestelmäriskikomitealle EJRK:lle oman esityksensä IORP-direktiivin mukaisista tietojenantovaatimuksista ja julkaisi säännöllisen raporttinsa markkinakehityksestä.

3. Kuluttajansuoja rahoitusinnovoinnin yhteydessä

Kuluttajansuoja on ollut aivan alusta pitäen yksi EVLEVin työskentelyn kulmakivistä. Tällä alueella kaivataan parannuksia, ja EVLEV onkin edistänyt aktiivisesti kuluttajansuojaa rahoitusinnovoinnin yhteydessä.

Vuoden 2011 aikana EVLEV laati ohje-ehdotuksen valitusten käsittelemiseksi vakuutusyrityksissä ("The Proposal for Guidelines on Complaints-Handling by Insurance Undertakings") ja raportin, jossa käsiteltiin vakuutusyritysten parhaita käytäntöjä valitusten käsittelyssä ("Report on Best Practices by Insurance Undertakings in handling complaints"). Se laati myös raportin, jossa tarkasteltiin toimivaltaisten viranomaisten aloitteita talousosaamisen ja rahoitusalaan perehdytyksen alalla ("Report on Financial Literacy and Education Initiatives by Competent Authorities"). Lisäksi EVLEV keräsi jäseniltään tietoja kulutussuuntauksista laatiakseen alustavan yleiskatsauksen sekä analysoidakseen tietoja ja raportoidakseen niistä.

EVLEV myös toimitti Euroopan komission tarvitsemia tietoja vakuutusedustusdirektiivin (IMD-direktiivin) uudelleentarkastelua varten laatimalla laajan selvityksen niistä rikosoikeudellisista ja hallinnollisista seuraamuksista, joista on säädetty jäsenvaltioiden lainsäädännössä IMD-direktiivin säännösten rikkomisesta.

Ulkoinen sitoutuminen, johon kuului EVLEVin kahden osallisryhmän asiantuntijoiden erikoisosaamisen hyödyntäminen ja EVLEVin ensimmäisen kuluttajastrategiapäivän järjestäminen, oli myös tärkeässä asemassa vuoden 2011 tavoitteisiin pääsemisessä.

¹ Julkaisuihin voi tutustua EVLEVin kotisivuilla kohdassa "Publications".

4. Valvontakollegiot sekä rajat ylittävä kriisinhallinta ja -ratkaisu

EVLEVin toiminta ei liity yksinomaan sääntelytyöhön, vaan sillä on lisäksi konkreettisia valvontatehtäviä, ja se toimii aktiivisena jäsenenä myös monissa valvontakollegioissa.

EVLEVin kollegiotyöskentelyn laajana yleistavoitteena on tehostaa Euroopan talousalueen Etan valvontayhteisön asemaa rajat yli toimiviin vakuutusyrittäjäryhmiin nähden niin ryhmävalvonnan kuin yrityskohtaisen valvonnan edistämiseksi. Noin 89:llä rajojen yli toimivalla vakuutusyrittäjäryhmällä oli sääntömääräinen kotipaikka Eta-maissa vuonna 2011. Vuoden aikana järjestettiin 69 ryhmälle valvontakollegioita, jotka pitivät vähintään yhden tavallisen kokouksen tai etäneuvottelun. Yhteensä 14 kansallista valvontaviranomaista toimi ryhmävalvojina tilaisuuksien järjestämisessä. Käynnistymisvaiheessa EVLEV osallistui ensimmäisenä toimintavuotenaan 55 ryhmän kollegioiden kokouksiin ja etäneuvotteluihin.

Vuoden 2011 alkupuolella EVLEV laati yhdessä muiden Euroopan valvontaviranomaisten kanssa väliaikaistoimenpiteitä hätätilanteita varten. Maaliskuussa 2011 EVLEViin nimitettiin kriisinhallinnan määräaikainen kansallinen asiantuntija, ja silloin käynnistyi pysyvän kriisinhallintajärjestelmän kehittelytyö. Keskeisellä sijalla siinä oli kriisinhallintastrategian kehittäminen. Kriisinhallintatyöryhmä sai vuoden 2011 lopulla valmiiksi yhtenäiset päätöksentekopuitteet kriisien ennaltaehkäisyä ja kriisinhallintaa varten.

5. Rahoitusvakuus

Vuonna 2011 yhteisenä johtoajatukseen rahoitusvakauteen liittyvissä EVLEVin aloitteissa oli tunnistaa varhaisessa vaiheessa mikro- ja makrotalouden kehityksestä johtuvat suhdanteet, mahdolliset riskit ja haavoittuvuus sekä tarvittaessa kertoa asiasta EU:n toimivaltaisille toimielimille. Siihen päästiin täsmällisellä ja säännöllisellä markkinaseurannalla, tietojenvaihdolla ja keskusteluilla lieventävistä toimenpiteistä rahoitusjärjestelmän vakauden komiteassa. Tämän tavoitteen mukaisesti EVLEVin rahoitusjärjestelmän vakauden komitea perusti lokakuussa 2011 ensimmäisen (kokeiluvaiheen) ”riskikojelautansa”, joka käsittää yhteiset määrälliset ja laadulliset indikaattorit järjestelmäriskin tunnistamisen ja arvioinnin avuksi. Kojelaudan kehittämistä on tarkoitus jatkaa Euroopan valvontaviranomaisten ja EJRK:n yhteisvoimin.

Vuonna 2011 EVLEV toimi aktiivisesti EJRK:n ohjauskomiteassa, joka on perustettu auttamaan EJRK:ta päätöksenteossa. EVLEV osallistui myös EJRK:n neuvoo-antavaan tekniseen komiteaan ja sen teknisiin alakomiteoihin pyrkien ensisijaisesti tunnistamaan vakuutus- ja lisäeläkelaitosten alalla järjestelmän kannalta mahdollisesti merkittäviä kysymyksiä. Lisäksi EVLEV osallistui neuvoo-antavan teknisen komitean ja neuvoo-antavan tieteellisen komitean yhteiseen asiantuntijaryhmään, jossa käsitellään valtiostuiden sääntelyllistä kohtelua.

Kaikki kolme Euroopan valvontaviranomaista ja EJRK allekirjoittivat vuonna 2011 yhteisen sopimuksen, joka koskee tietojen luottamuksellisuuteen liittyvien menettelyiden käyttöön ottoa EJRK:n sihteeristössä, jotta voitaisiin suojata yksittäisiä finanssilaitoksia koskevia tietoja, joista kyseiset laitokset on mahdollista tunnistaa (”Agreement on the establishment at the ESRB Secretariat of specific confidentiality procedures in order to safeguard information regarding individual financial institutions and information from which individual financial institutions can be identified”).

EVLEV on myös alkanut suunnitella Euroopan unionissa toimivien ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten sekä vakuutus- ja jälleenvakuutusyrittäjien käyttöön tietokantaa, joka sisältää ajantasaiset ja myös aiemmat tiedot.

Vuonna 2011 EVLEV suoritti vakuutusosalalla yhdenmukaistettuja yleiseurooppalaisia

ydintoiminnan ja matalan tuoton toiminnan stressitestejä yhteistyössä EJRK:n, EKP:n ja EPV:n kanssa.

Kesä- ja joulukuussa 2011 EVLEV julkaisi finanssivakaudesta kaksi puolivuotisraporttia, joissa esitetään arvio Euroopan vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten sekä lisäeläkelaitosten talouden vakaudesta. Joulukuussa 2011 EVLEV lähetti lausuntokierrokselle joukon malleja niiden tietojen toimittamista varten, joita tarvitaan säännöllisessä alakohtaisen riskin arvioinnissa ja finanssialan muutosten seurannassa Solvenssi II -direktiivin voimaantulon jälkeen.

Ulkoinen viestintä

Yksi EVLEVIN uusi tehtävä on kannustaa vuoropuhelua ja yhteistyötä Euroopan unionin ulkopuolisten valvontaviranomaisten kanssa. Vuoden 2011 aikana EVLEVIN onnistui vahvistaa olemassa olevia yhteistyösuhteita sekä käynnistää uutta vuoropuhelua sääntelystä ja valvonnasta sekä luoda yhteyksiä. Se osallistui myös aktiivisesti kansainvälisten standardien laadintaan ja valmistautui vastaanottamaan uuden EVLEV-tarkkailijan, Kroatian finanssipalveluiden valvontaviraston CFSSA:n vuonna 2012. Lisäksi se toimitti Euroopan komissiolle hyvissä ajoin ensimmäiset luonnokset raporteiksi, jotka käsittelevät kolmesta lainkäyttöalueesta – Sveitsistä, Bermudasta ja Japanista – laadittuja vastaavuusarvioita.

Valvonnan lähentämisen ja valvontakulttuurin alalla EVLEVIN tehtäviin kuului, kuten ennenkin, arvostetun koulutusohjelman tarjoaminen. Vuonna 2011 EVLEV ja muut valvontaviranomaiset järjestivät yhteensä 21 monialaista ja alakohtaista seminaaria. Lisäksi EVLEV järjesti kolme julkista tilaisuutta – EVLEVIN vuotuisen konferenssin, kansainvälisen konferenssin vakuutusryhmittymien transatlanttisesta valvonnasta ja EVLEVIN kuluttajastrategiapäivän – joihin sai osallistua myös toimialan ja sidosryhmäjärjestöjen edustajia. EVLEVIN koulutus- ja yleisötilaisuuksiin osallistui vuonna 2011 yli 1 240 valvontaviranomaisten ja toimialan edustajaa.

Yleisöviestinnässään EVLEV keskittyi tekemään selkoa teknisistä ja oikeudellisista kysymyksistä, jotka liittyvät sen keskeisiin toimialoihin eli vakuutuksiin, Solvenssi II:een, lisäeläkelaitoksiin, kuluttajansuojaan, rahoitusvakauteen ja rahoitusinnovointiin, ja kertomaan hiljattain perustettujen Euroopan valvontaviranomaisten tehtävistä. Vuoden 2011 lopulla EVLEV avasi yleisökysymyksiä varten ”kuuman linjan” sähköpostiosoitteen.

Vuonna 2011 EVLEVIN johto osallistui yhteensä 42 konferenssiin, pyöreän pöydän keskusteluun ja muuhun yleisötilaisuuteen ja pitivät 28 puhetta ja esitystä. Lisäksi heillä oli toimialan edustajien ja kansainvälisten sääntelyviranomaisten kanssa 34 kokousta. Eurooppalaiset tiedotusvälineet ovat osoittaneet yhä suurempaa kiinnostusta EFVJ:ää, eritoten EVLEVIN toimintaa kohtaan. EVLEVIN johto antoi tiedotusvälineiden edustajille yhteensä 35 haastattelua, ja EVLEVIN lehdistötoimisto käsitteli 248 tiedustelua tiedotusvälineiltä. EVLEVIN mediasuhdetoimintaan kuului neljän lehdistö- ja tiedotustilaisuuden järjestäminen sekä 32 lehdistö- ja nettitiedotteen julkaiseminen.

Vuonna 2011 EVLEV laati ajankohtaisista aiheista 20 kertomusta ja esitystä, jotka suunnattiin alan ammattilaisille ja EU:n toimielimille. Kyseisenä vuonna EVLEVIN nettisivuilla kävi 150 514 vierailijaa, jotka tutustuivat yhteensä 5 048 246 sivuun, ja sivustolle kirjautuneille lähetettiin 40 sähköposti-ilmoitusta.

Organisaation kehittäminen

Rekrytointi oli vuonna 2011 yksi niistä alueista, jotka työllistivät EVLEVIÄ eniten organisaatioasioissa. Tammikuussa 2011 henkilöstöön kuului 27 työntekijää, mutta vuoden lopulla jo 56, joukossa myös kansallisia asiantuntijoita. Johtoryhmään saatiin kaksi yksikönpäällikköä.

EVLEVIN toinen tärkeä merkkipaalu oli panna täytäntöön sen toimintaa Euroopan valvontaviranomaisena koskeviin uusiin lainsäädäntöpuutteisiin liittyvät säännöt, minkä se teki samanaikaisesti kaiken edellä mainitun valmistelutyön kanssa ilman kohtuutonta häiriötä.

Toimintastrategian päämäärät tulevina vuosina

EVLEV määrittä vuonna 2011 vastualueilleen seuraavat toimintastrategiset linjat.

Sääntelyn alalla EVLEV

- osallistuu vakuutus- ja lisäeläkelaitosten valvontaa koskevien standardien laadintaan EU:ssa;
- laatii luonnoksia sitovista teknisistä sääntely- ja täytäntöönpanostandardeista EVLEV-asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa mainittujen säädösten nojalla;
- antaa ohjeita ja suosituksia unionin oikeuden yhteisen, yhtenäisen ja johdonmukaisen soveltamisen varmistamiseksi sekä yhdenmukaisten, tehokkaiden ja toimivien valvontakäytäntöjen aikaansaamiseksi;
- antaa asiantuntijaneuvoja riskilähtöisen EU:n sääntelykehiksen luomisessa lisäeläkelaitosten alalle;
- antaa asiantuntijaneuvoja vakuutusalan liiketoimintamallin erityisluonteen mukaisen, kriisien ehkäisemistä, hallintaa ja ratkaisemista koskevan EU:n sääntelykehiksen luomisessa;
- antaa asiantuntijaneuvoja finanssiryhmittymiin sovellettavasta EU:n sääntelykehiksestä työskentelemällä Euroopan valvontaviranomaisten yhteiskomiteassa;
- laatii vastuualoiltaan lausuntoja EU:n toimielimille niiden pyynnöstä ja omasta aloitteestaan;
- edistää parempaa lainsäädäntöä EU:ssa siten, että sääntelytyön kehittämisessä hyödynnetään asianmukaisia vaikutustenarviointimenetelmiä.

Valvonnan alalla EVLEV

- helpottaa ja kannustaa keskeisten tietojen vaihtoa valvontakollegioissa;
- valvoo ja edistää valvontakollegioiden toimintaa;
- laatii valvontakollegioita varten yleisen vuotuisen toimintasuunnitelman ja seuraa sen toteutumista;
- laatii Solvenssi II -direktiivissä säädetyn, valvojan tarkastusprosessin toteuttamisen yhteiset puitteet edistämään valvonnan lähentymistä;
- laatii toimintamallin, joka käsittää EVLEVin ja kansallisten valvontaviranomaisten yhteistyöjärjestelyt, edistää keskeisten johdonmukaistajayhteensovitettua kriisinhallintaa Euroopan unionissa;
- arvioi, miten kansalliset valvontaviranomaiset noudattavat asiaankuuluvia EVLEVin hyväksymiä teknisiä sääntely- ja täytäntöönpanostandardeja sekä ohjeita ja suosituksia;
- suunnittelee ja tekee vertaisarvioita kansallisten valvontaviranomaisten toiminnasta niin vakuutus- kuin lisäeläkelaitosten alalla, tavoitteenaan lisätä valvontatulosten yhdenmukaisuutta.

Kuluttajansuojan alalla EVLEV

- vaalii vakuutusentottajien, eläkejärjestelmien jäsenten ja edunsaajien suojaamista siten, että edistetään avoimuutta, selkeyttä ja oikeudenmukaisuutta tuottamalla standardoidumpaa ja vertailukelpoisempaa tietoa tuoteriskeistä ja hinnoista sekä olennaisista lainsäädännöllisistä vaatimuksista ja valitusten käsittelymenettelyistä;
- tehostaa kuluttajansuojaa kehittämällä yhteisiä menetelmiä, joilla arvioidaan tuotteen ominaispiirteiden ja jakeluprosessien vaikutusta paitsi kuluttajansuojaan myös finanssilaitosten taloudelliseen asemaan;
- antaa varoituksia, jotka koskevat tiettyjä finanssialan toimia, tai tilanteen vaatiessa asettaa niille väliaikaisen kiellon tai rajoituksen;
- kerää ja analysoi tietoja kulutuksen suuntauksista ja raportoi niistä määrittämällä ja seuraamalla kuluttajiin kohdistuvia riskejä sen varmistamiseksi, että finanssilaitokset ottavat asianmukaisesti huomioon kuluttajansuojaan kohdistuvat riskit;
- edistää alakohtaista toimintaa, joka käsittää vakuutus tuotteiden myynnin ja markkinoinnin ja joka Euroopan valvontaviranomaisten yhteiskomitean tarjoamassa monialaisessa yhteydessä sisältää vähittäismarkkinoille tarkoitettuja sijoitustuotteita, tavoitteenaan taata vakuutusalan ominaispiirteiden asianmukainen ottaminen huomioon;
- laatii kuluttajien kanssa tekemisissä olevan finanssilaitosten henkilökunnan koulutusta ja pätevyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset ja huolehtii siitä, että eturistiriidoilta vältytään tai niitä vähennetään.
- edistää kuluttajien talousosaamista ja perehdytystä rahoitusalaan tarjoamalla tietoa kansallisten valvontaviranomaisten asemasta ja tehtävistä ja tiedottamalla kuluttajille talousasioita käsittelevästä hyödyllisestä koulutusaineistosta;
- pyrkii varmistamaan kuluttajille riittävät vaikutusmahdollisuudet tukemalla tehokkaiden muutoksenhakumenettelyiden järjestämistä kuluttajia varten finanssilaitoksissa ja myös edistämällä pätevien vaihtoehtoisten riitojenratkaisujärjestelyiden käytettävyyttä;
- auttaa arvioimaan, tarvitaanko kansallisten vakuutusjärjestelmien eurooppalaista verkostoa, jolla on asianmukainen rahoitus ja joka on riittävän yhdenmukainen.

Rahoitusvakauden alalla EVLEV

- tunnistaa kerättyjen tietojen perusteella kehityssuuntauksia, mahdollisia riskejä ja haavoittuvuutta vakuutus- ja lisäeläke markkinoiden mikrotason vakavaraisuusvalvonnan yhteydessä;
- kehittää kehyksiä stressitesteille ja myös tekee stressitestejä säännöllisesti heikkouksien tunnistamiseksi, markkinoiden vakauden mittaamiseksi sekä mahdollisten järjestelmäriskitapahtumien analysoimiseksi ja niiden vaikutusten lievittämiseksi;
- edistää finanssijärjestelmän riskien ja heikkouksien tunnistamista eri aloilla Euroopan valvontaviranomaisten yhteiskomiteassa työskentelyn kautta;
- laatii, EJRK:ta kuullen, asianmukaiset arviointiperusteet järjestelmäriskien tunnistamista ja seuranta varten;
- seuraa ja arvioi vastuualueellaan finanssimarkkinoiden vakautteen vaikuttavia tapahtumia ja raportoi niistä hyödyntäen sekä julkista tiedotusaineistoa että kansallisilta valvontaviranomaisilta koottuja tietoja;
- osallistuu EJRK:n toimintaan, jotta vakuutus- ja lisäeläkealan ominaispiirteet otettaisiin asianmukaisesti huomioon;
- toimii tiiviissä yhteistyössä EJRK:n kanssa tarjoten toimintatavoitteidensa kannalta tärkeää tietoa ja huolehtien varoitustensa ja suositustensa asianmukaisesta seurannasta.

Ulkosuhteiden alalla EVLEV

- luo yhteyksiä ja tekee hallinnollisia järjestelyjä valvontaviranomaisten, kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden hallitusten kanssa EVLEV-asetuksen säännöspuitteiden mukaisesti;
- arvioi kolmansien maiden valvontajärjestelmiä ja valmistelee vastaavuuspäätöksiä, jotka Euroopan komissio tekee;
- edistää luotettavien kansainvälisten standardien laatimista vakuutus- ja lisäeläkealoille;
- tehostaa kahdenvälisiä suhteita varsinkin niiden kolmansien maiden kanssa, joita vastaavuusarviot koskevat.